

MŰSZAKI LEÍRÁS

A „VÁRPALOTA, THURY GYÖRGY TÉR ÉS VÁROSKÖZPONT KÖZTERÜLETEINEK RENDEZÉSE 2009” CÍMŰ PÁLYÁZATHOZ

MŰSZAKI LEÍRÁS

A

„VÁRPALOTA, THURY GYÖRGY TÉR ÉS VÁROSKÖZPONT KÖZTERÜLETEINEK RENDEZÉSE 2009”
CÍMŰ PÁLYÁZATHOZ

Tervezett területek, létesítmények:

(az Egyszerű tervpályázati eljárási dokumentáció, 2.3. Tervezési programpontja alatt felsoroltak szerint.)

1. „A vár előtti egykori Mária-kutat rekonstruálni szükséges.”

Tervünk elkészítése előtt a kapott, és a helyszínen készített fotók alapján egyértelművé vált számunkra, hogy a Nagyboldogasszony római katolikus templom előtt álló Mária szobor, illetve az ugyanezen templom délkeleti sarkánál található Nepomuki Szent János szobor kizárt, hogy valaha is egy szoborcsoportot alkotott volna. Ezt több dologgal is tudjuk igazolni. Az első a szobor ábrázolásában nevezhető meg. A közreadott archív képen a legközelebbi figura Nepomuki Szent János. Jóllehet ezek az ábrázolások korukban (is) típusosak voltak, tehát egyfajta kötelező rendet képviseltek. Ez azonban bizonyos – ábrázolás béli – szabadságot lehetővé tett. Ilyen például az, hogy a kezében tartott, mellére fektetett feszületet melyik oldalon ábrázolták. Esetünkben a feszület a szoboralak jobb mellére fektetve látható, míg a templomfal melletti szobornál a feszület a szív fölé fekszik. Tehát ez a szobor nem állhatott a Mária-kúton. További bizonyíték, hogy a szobor anyaga teljesen más, mint a Mária szoboré. Mindezt kopottsága és sérülései is igazolják. Végül érv az is, hogy ehhez egy díszes, „dudoros” posztamens tartozik, míg a Mária kút mellékalakjainak posztamense egyszerű (fejezetes) hasáb volt. Kizárt dolog, hogy a szoborhoz később faragtak volna egy ilyen – tipikusan barokk – nagyon szép „alépitményt”.

Ám a keresett mellékalakok megvannak, mégpedig ugyanitt. Nevezetesen a templom főhomlokzatának két szoborfülkéjében. Hogy ezek mindenképpen utólag kerültek ide, azt archív felvételek is igazolják, mert találtunk olyat, ahol ezek nem látszanak a fülkékben. A másik az arány. Kihagyhatatlanul meg kell állapítani, hogy az itt látható szobrok elképesztően aránytalanok a fülkéikhez képest. Az meg már pusztán ránézésre is megállapítható, hogy a két figura, Szent Flórián és Nepomuki Szent János. Sajnálattal, de akik a fülkébe emelték, avagy emeltették be a szobrokat, még arra sem figyeltek, hogy kompozíciójuk szerint kerüljenek azok új helyükre, tehát az eredeti helyzetüket megcserélték, így a szobrok nem középre, hanem két oldalra tekintenek, azaz Szent Flórián került a baloldali fülkébe.

Tervünk szerint, a rendelkezésre bocsátott anyagok alapján inkább csak feltételezni, mintsem hitelesen rekonstruálni lehetne a kút épített elemeit. Az arányok azonban feltételezhetőek, így azokat egy fémből készült, az építmény teljes tömegét befoglalni tudó tér-raszterben fogalmaztuk meg. Az egyes szobrok posztamenseinek, az előlépcsőnek és a posztamenseket összekötő íves hátfalnak a helye, ezen tér-raszterben jelzésszerűen megjelenik, a kút így – akár a szem által kiegészítetten – láthatóvá lesz.

Ennek hatását mintegy felerősítendő, egy a barokkra hajazó vonalvezetésű lépcsővel fokozzuk. Ezen juthatunk fel a Nagyboldogasszony templom előtti térre.

A kút kapcsán végül szólni kell a vízről. Információt pusztán annyit kaptunk, hogy a forrás (rétegvíz) még létezik, vízhozama nem jelentős és az zárt csatornában a lefedett gyűjtő csatornába folyik. Ez a tény arra készítetett bennünket, hogy az eredeti „forrásvizet” nem lenne szerencsés újra „kivezetni”. A vízadó felület feletti beépítések okán amúgy is feltételezhető, hogy az ÁNTSZ nem járulna hozzá, hogy a forrás (réteg) vizét ihatóvá nyilvánítsa. A másik lehetőség, hogy a vezetékes vízhálózatból nyert vízzel számoljunk. Ennek pazarló volta miatt ezt a megoldást is elvetettük. A kút vizét pedig elzárócsappal „adagolni” ugyancsak nem lenne szerencsés. Természetesen ki lehet táblázni, hogy a víz nem iható, de az egy kút esetében nem tekinthető „barátságos” megoldásnak. Így, ezért (is) választottuk azt a megoldást, hogy a tér-raszter a kút

megközelítésénél sem oldjuk fel (vágjuk ki), hanem éppen ez által zárjuk ki az oda bejutást. A „kút vize” ebben az esetben csak, mint látványelem szerepelne, amit így víz-visszaforgatóval is lehetne biztosítani.

2. „A Thury-vár és a Faller Szakképző iskola közötti területen legfeljebb 2000 fő befogadására alkalmas díszteret kell kialakítani.”

Ismereteink szerint ez a város legnagyobb egybefüggő, avagy egybefüggővé tehető tere. A fenti elvárás úgy teljesíthető, ha az ilyen létszámú rendezvények idejére a gépkocsi forgalmat a Szent István útról eltereljük. Erről részletesen a 12. pont alatt írunk, másrészt az 1/5 jelű tervlapunkon mutatjuk be a gyalogos és a gépkocsi forgalomban bizonyos használat során kialakítható változatokat. A díszter meghatározó iránya a Thury vár főbejáratának tengelye. Érdekes egybeesést jelent, hogy ha a vár északkeleti és délnyugati falainak vonalát tekintjük meghatározó iránynak, úgy a bejárat épület két oldaláról indított raszter-osztás a Faller Jenő szakképző iskola főbejáratát fogja közre. A tér délnyugati oldalán rekonstruálható Mária-kút eleve kizárja, hogy a térnek ez az oldala legyen a rendezvények esetén az exponált „háttérfa”. A vele szemben lévő – volt szovjet katonai temető és emlékmű területe – ugyancsak nem lehet az ilyen célra kiválasztott irány. Kézenfekvő, hogy a legalkalmasabb és legméltóbb háttér a vár maga. Ez azt jelenti – lévén a vár tömege szimmetrikus, – hogy a (fő)bejárat tengely lehet egyben a látvány tengelye is. Ez azonban felvetette, hogy a bejáratához vezető lépcső helyett – a középre helyezett színpad/pódium miatt a feljárat megduplázódva a kiemelés két oldalára kerülhet. Ezeket követve - ugyancsak szimmetrikusan egy-egy rámpát is elhelyezünk. Mindez valójában az ebben a vonalban adódó szintkülönbséget is áthidalja. A tér burkolatát a már jelzett – amúgy porfírkockával kirakott sávok között – természetes kőlapból, rosszabb esetben a Sempelrock Appia Antica, avagy a Vindobona, antikolt térköveiből lehet elképzelni. Azokon a helyeken, ahol a fűvesített felületen is megjelenik a strukturáló sáv, a burkolat anyaga ugyancsak porfírkocka. A rendezvénytér tengelyében a 9. pont alatt részletezett módon egy ún. „Vízenjáró” szökőkutat helyeztünk el. Ennek előnye, hogy a rendezvények alatt a felülete ugyanúgy igénybe vehető, mint a környezetéé. A rendezvénytér felületét a Szent István út nyomvonalában is felemeltük, magyarul eltüntettük a kiemelt szegélyeket. A nyomvonalat mészkőből készült, kocka alakú „pollerekkel” jelöljük ki. Ezen a felületen az autók sebessége legfeljebb 20 km/óra lehet.

3. „A 155/2, 155/3 és 155/4 hrsz-ú ingatlanokon az átmenő forgalom megtartása mellett kereskedelmi, vendéglátó teraszok, utcai árusító felületek alakítandók ki. A területen belül az autóbusz megállóhelyet mindkét oldalon két-két kétfengelyes autóbusznyi megállási lehetőséggel meg kell tartani.”

A három helyrajzi szám valójában a Szabadság teret jelenti. Ezt a teret is uralja a terünk alapkarakterét jelentő sávok raszter osztás. Ebben az esetben ezzel tesszük láthatóvá, hogy az egyes térrészek összetartoznak, pontosabban kiegészülnek egymással. De itt az úttest már nem kap díszburkolatot. A két autóbuszmegálló az út mindkét oldalán, nagyjából ugyanazon a helyen, ahol eddig voltak, megmarad a kiírás szerinti mérettel. Tervünk megoldása egyben a kiírás fenti pontjának némi kritikáját is jelenti, mert az ÁNTSZ vonatkozó előírásai szerint egészségügy, nevelési és/vagy oktatási intézménytől mért 200 m-es távolságon belül szeszes italt árusítani nem lehet. Márpedig önálló vendéglátó teraszt ma a szeszesital forgalmazása nélkül vajmi nehéz üzemeltetni és nyereségesen működtetni. Ezért mi inkább alkalmi árusokra gondolva adunk javaslatot olyan mobil pavilonokra, amelyek alkalmasak egy-egy nagyrendezvény helyszínéhez közelebbi felállításra is, és amelyek készülhetnek festett ponyvával fedetten és zártan (ebben az esetben azonban az éjszakai őrzést meg kell oldani), vagy deszkaszerkezetből is (amikor a pavilon biztonsággal lezárható). A pavilonok valójában az úgynevezett szökröny, avagy tároló láda cca. négyszeres méretűre történő nagyítása révén alakíthatók ki. A megoldás gazdagabbá úgy tehető, ha minden egyes darabnál más és más mintát alkalmazunk. A pavilonok egymáshoz képesti el-

helyezésével a legkülönbözőbb változatokra alkalmasak. Lehet belőlük „utcát”, avagy „teret” formálni, és persze számtalan egyéb változatot is.

4. „A 172/5 hrsz-on található köztéri WC megtartandó, átalakítása szóba jöhet.”

Természetesen a köztéri WC-t megtartjuk. Tekintve azonban, hogy arra vonatkozóan semmiféle tájékoztatást, tervet, felmérést nem kaptunk ez a munka csak egy továbbtervezés során végezhető el eredménnyel. Az „ipari méretű” szellőzőventilátorok helyett korszerűbbeket kell(ene) választani és azok látványát (is) növénytakarással „enyhíteni”.

5. „A Zsinagógával szomszédos Múzeumkert vendéglő számára vendéglátó teraszt kell kialakítani.”

A kiírói elvárásnak megfelelően természetesen javaslatot adtunk a terasz bővítésére. Az nem terjedne ki az Erdey Dezső formázta *Vízholdó lány* szobrának, mi több, lévén az „autentikus tartozéka” a Rimanóczy Gyula Kossuth-díjas építész tervezte „szocreál” középületnek, a Faller Jenő szakképző iskolának. Amúgy itt kell említést tenni arról, hogy jóllehet a Múzeumkert vendéglő melegkonyhas létesítmény, nem túl szerencsés a helyzet az oktatási intézmény közvetlen szomszédsága okán. Ugyanez a helyzet kényszerítheti az iskola másik oldalára tervezett vendéglátó teraszok létesítése újragondolását, illetve erős szelekcióját, mint azt már a 3. pont alatt részletesen kifejtettük.

6. „A Táncsics Mihály utca mentén, az ún. bazársoron a parkolási lehetőségek megtartandók, igény szerint átalakíthatók.”

Tervünk szerint a Táncsics utcát kétirányúsítanánk, a 45 fokos parkoló állásokat a beépített oldalra helyezzük. A négy felépítményként megjelenő üzletsor előtt összesen 30 parkoló állást alakítunk ki úgy, hogy mindegyik előtt egy-egy mozgáskorlátozott számára alkalmas parkolóhely is elfért. A Táncsics utca kétirányúsítása azért is fontos, mert a nagyobb rendezvények idején – amikor a Faller Jenő szakképző iskola előtti útra nem akarunk gépjárművet beengedni – a forgalom elterelése csak így lesz megoldható. A kétirányúsításnak további magyarázata pedig az, hogy ha a Táncsics utca felső szakaszán lévő evangélikus templom előtti díszteret bármilyen esemény, avagy rendezvény okán az utca teljes szélességében használni szeretnék, akkor az utcát a bazársor után, a helyszínrajzon jelölt helyen, illetve az Árpád utcai torkolatnál le lehet zárni. Ebben az esetben a gépkocsik a bazársor után – a zsákutca előtt – megfordulhatnak, és így tudják elhagyni a térséget.

7. „A 3/2 hrsz. beépítésre nem szánt részén városi pihenőtér, pihenőpark alakítandó ki, amely az esetleges beépítés gyalogos forgalmát is kezelni tudja.”

A terv egyik leglényegesebb területe. Jelen állapota egyáltalán nem lehet meghatározó, lévén a mellette lévő, íves határvonalú területre tervezett szálloda, mint térfal, és mint funkció alapvető hatású. A szállodához tartozó üzletek az íves térfalból fordulnak a tér felé. Ez azt jelenti, hogy az ív mentén eleve lehet gyalogosforgalommal számolni. A szállodának északkelet felé nyíló bejáratú tengelye kis töréssel találkozik az evangélikus templom tengelyével. Összességében mondható, hogy ez a területnek lehet egy fontos keresztengelye. Mindazonáltal nem ez a meghatározó gyalogos keresztengely, hanem amelyik a vár és a szálloda között, a szálloda déli végéhez közelebb harántolja a Thury György teret, összekötve az Újlaki utat a Táncsics Mihály utcával. Ezen (fő) gyalogos út északnyugati oldalán található egy kertészeti eszközökkel kialakítani javasolt labirintus, aminek egyes „bugyraiba” pado(ka)t, nagyobb körülvevett területek esetén kisebb gyerekjátékokat (pl. rúgós játékokat) lehetne elhelyezni, ahova egy-két kismama forgalomtól védetten hozhatja ki gyermekét. Ez a labirintus azonban nem hasonlít a barokk parkok nagy labirintusaira, ahol a sövények magasak, és a feladat az, hogy miként tud valaki átjutni a labirintuson. Itt inkább az elkülönülés helyei-

nek biztosítása volt a cél, már csak azért is, mert közben a gyalogosok számára három, egyenes vonalú járdát is adunk a nagyjából észak-déli irányban. Az út déli oldalán lévő területen, ami mélyebben fekszik, a lebontott istálló helyére – ugyancsak kerétszeti eszközökkel – egy, a vár falán látható architektúra szerinti ritmusú „tömör lugast” telepítenénk, amit mi „Zöldistálló”-nak nevezünk. A megoldás már a barokkban is használt és ismert volt, így példaként mellékelünk egy „előképet” az olaszországi Settignanoiban található Villa Gamberaia kertjéből. Bizonyosan állítható, hogy ez a passzázs nem csak kedvelt pihenőhely lenne, de egyben turisztikai vonzerőt is jelentene. A volt istálló hossz tengelye egyébként a középvár északi fala nyomvonalát is jelenti, amit – mint ilyet – a belső vár körül konzekvensen burkolattal jelölünk. Ezen a „falon” belül a belső vár faláig zöldfelületet adunk, új fák nélkül, de megtartva azt a néhány fát, amik az idők során itt nőttek. Végül szólni kell a tervezési terület hosszán végighúzó országos turistaútról is, aminek a várak nyomvonalával közel párhuzamos vonalvezetést biztosítunk. A tervezési területről kivezető északi szakaszán a várakat befödémezzük, megszüntetve ez által a Táncsics Mihály utca forgalmilag és biztonsággal is erősen kifogásolható felső szakaszának beszorultságát, egyben biztosítva a turistaút kényelmesebb vonalvezetését.

8. "A vár körül annak zöldfelületi jellegét meg kell őrizni. A zöldfelület karakterére, kialakítására javaslatot kell kidolgozni. A közterületi fák védelmére, javaslatot kell tenni."

A tervezési terület jelenlegi növényállománya különböző jellegű csoportokból áll. Karakteres, megtartandó idegenhonos fák közül álló útfásítás található a Szabadság téren és a Szent István úton.

A vár környékére a többféle korú és állapotú facsoportok jellemzők, melyek között kiemelkedő értéket képviselnek az ÉK-i és ÉNY-i oldalon álló honos, idős fák, a tölgyek, juharok és kőrisek. A történetiség szempontjából kevésbé értékesek a vár előterében álló örökzöldek és nyírfák, ugyanakkor igen kellemesen oldják az épület tömegét. A cserjeállomány szintén az előtérben meghatározó, sajnos az alkalmazott fajok a modern zöldfelület fenntartás által kedvelt, minden történetiségtől mentes, felületképző, erősen vegetatív fajokból állnak.

A „várkörnyék” kerületén, az árok mentén, illetve az Újlaki út rézsűkoronáján szintén kevés a habitusát és fajtát tekintve is értékes fa, ugyanakkor a lombkoronáknak fontos szerepe van a vár és az újjáépített várkörnyéki tömbök elkülönítésében. A Thury György téren szinte csak faállomány található, a fák többnyire fiatalok, rossz növekedésűek, amely egyszerre utalhat talajhibára, vagy a teknőben felerősödő szél pusztító hatására.

A fák állapotuk alapján csak elvétve érdemesek egyedi védelemre, amit az adatszolgáltatásként kapott, megtartandó fákat ábrázoló térkép is alátámaszt. Ugyanakkor városképi szempontból mindenképpen kedvező a terület jelenlegi fásítottsága, ezért a fák cseréjét csak fokozatos felújítással javasoljuk megoldani. A zöldfelületi terven csak ott került sor fa kivágására, ahol azt épület, burkolat, vagy építmény elhelyezés feltétlenül szükségessé tette. A kivágandó fák száma 8db.

A növényállomány vonatkozásában legdrasztikusabb beavatkozást nem a pályázat keretében tervezett, 70 férőhelyes szálloda elhelyezése és közlekedési kapcsolatainak kialakítása jelenti. A létesítmény megvalósításához ki kell vágni a VK-9 övezet területére eső összes fát, ezért jelentős hangsúlyt fektettünk az új épület környezetének, csatlakozó utcáinak fásítására. A történetiség hangsúlyozására nagy lombkoronájú, városűrő hársak telepítést javasoljuk a Mátyás király utca és az Árpád utca mentén. A szálloda Thury György térre néző homlokzatának előtere történeti kastélykertek hangulatát idézi. A nyírt alacsonyabb labirintus megvalósítható költségkímélően fagyalból is, de jobban ajánljuk a tiszafa (bakonyi reliktum) alkalmazását. A „kastélykert” fáit teltvirágú, ellenálló vadgesztenyéből telepítenénk.

A vár északi kitérő oldalán, illetve az árok mentén található természetes jellegű faállományt teljes mértékben megtartjuk. Tekintettel arra, hogy erre vezet több túraút is, a faállományt a természetes növénytakaróból, illetve a régi kultúrnövényekből válogatott cserje és évelőállománnyal egészítenénk ki. Az árnyékos oldalon nincs akadálya az erdei, patakparti hangulat megteremtésének sem. Javasoljuk páfrányos, martilapus, gyöngyvirágos, gólyahíres, keltikés talajtakaró évelőfoltok alkalmazását. A vár körzetét elhagyva a turistaút az árok mentén halad tovább. Itt fontosnak tartottuk egy, a víz közelségét jelző, s egyben a gyalogutató árnyékoló kőris fasor, valamint urali fűz sövény telepítését.

A vár déli kitérő előterében a meglévő faállomány fokozatos cseréje szükséges. A falak előtt a függőkertek fái, vagy a várkertek gyümölcsösei köszönhetnek a látogatóknak. A környéken begyűjthető természetes, rezisztens helyi körte és almafák, vagy a házi berkenye, esetleg a kislevelű hárs meghatározó lombkoronája jól illene a kőfalak elé. Fontos lenne középkori hangulatú cserjékkel és évelőkkel is kiegészíteni a kompozíciót. Középkori rózsák, pünkösdi rózsza, naspolya, birs, gránátalma, puszpáng alkalmazását javasoljuk.

A DNY-i és ÉNy-i oldalon rézsűiben álló fák közül a tölgycsoportot feltétlenül megtartásra javasoljuk. A balesetek megelőzése miatt azonban szükséges a koronák ifjítása és az odvak kezelése. A gyengébb állapotú fák esetében itt is fokozatos cserét, valamint a jelenlegi ligetes habitus megtartását tartjuk követendőnek.

A vár környezetében említést érdemel az ÉNy-i oldalon tervezett lombépület, istálló imitáció. Tekintettel a hely viszonylagos árnyékosságára az építményt a jól alakítható gyertyánból, vagy májusfából javasoljuk kiültetni.

Kiemelten fontos a római katolikus templom és a Mária-kút ÉK-DNY-i tengelyének zöldfelületi hangsúlyozása, mely elsősorban a templom melletti kiültetés dúsításában jelenik meg. Tekintettel arra, hogy a Mária-kút rekonstrukciója miatt ki kell vágni 6 db fát, a templom környék zöldfelületei jelentik majd a kút zöld háttérét. A kút mellé gömbkőris, a templom mellé lavellei galagonya, a kastélyhoz vezető út mellé kocsányos tölgyek telepítését javasoljuk. Fontos, hogy a templom bejárat előtti rézsű lomblevelű örökzöldekkel, például babérmeggyel legyen kiültetve.

A Táncsics Mihály utca megváltozott kialakítása miatt az áthelyezett parkolók szegélyezése nem oldható meg hagyományos útfásítással. A fásítás nem is a parkoló gépkocsik árnyékolása miatt fontos – hiszen az erről az oldalról megoldhatatlan feladat – hanem az üzletsor és gépkocsisor elválasztását szolgálná. Ide a konténeresen is jól nevelhető, várostűrő fák közül a platán levelű eperfa alkalmazását javasoljuk.

9. „Rendezni kell a felszíni csapadék vizeket. A várárok közterületi megmutatására javaslatot kell kidolgozni. A térrendezés során törekedni kell vizes látványelem kiépítésre (szökőkút, vízfelület).”

„Vizes látványelemből” valójában négyet tervezünk. Ezek közül a Mária kútról az 1. pont alatt részletesen szóltunk már. A további három közül az első a rendezvény tér közepére, a vár főbejáratí tengelyébe kerül. Ennek neve „Vízenjáró” szökőkút. Tervünkön rajzilag is ábrázoltuk. Lényege, hogy egy 60 x 60 cm-es rasztert alakítunk ki kőlapokból, 13 x 13 darabos rajzolatokkal. Ennek minden második mezejének közepén egy-egy fúvóka található, összesen 36 darab. A fölért víz a kőlapok között cca. 1 cm-es résekben folyik alá az 50 cm mély medencébe. Ebből szűrve, tisztítva, vegyszeresen kezelve kerül a puffer tartályba, ahol szükség szerint pótlással kiegészítve kerül vissza a fúvókákhoz. Azok vezérlése számítógépes háttérrel elképesztő számú lehetőséget kínál. Az igazi érdekesség azonban az, hogy az egyes kőlapok alátámasztása helyén – laponként négy-négy helyen – érzékelők vezérlik a lap közepén átfújó szelepet, ami súlynyomás növekedésre leiltja a szelep vízhozamát, ezáltal ha valaki keresztülmegy a szökőkút felületén, úgy az útvonalán eláll a víz. Különösen gyerekeknek, de felnőttek-

nek is pompás játékot jelent. (Kikapcsolt állapotban pedig a rendezvényterületévé lesz.) A „Vízjáró” szökőkutat Hauraton, vagy hasonló gyártmányú, lehetőleg öntöttvas rácsos csatornával vesszük körül. Ennek nem a szökőkút, hanem a körülötte lévő felület csapadékvizeinek összegyűjtése lesz a feladata, hogy az ne befolyásolja, avagy töltsen túl és szennyezze el a szökőkút vízgépészeti rendszerét. Ennek, illetve a rendezvényterület, valamint a tervezési terület további csapadékvíz gyűjtőinek vizét a várárok „medrébe” vezetjük.

Két további szökőkutas létesítményt is tervezünk. Ennek közös vonása az, hogy mindkettő a várárok nyomvonalára esik. Elgondolásunk szerint az a kép nem nagyon tartó, amit a nagyon mély, ámde üres várárok mutat. Az ároknak a vár mellett van egy igen kedves vonalvezetésű szakasza, ami azonban egy ritka csúnya zöldre mázolt csőkorlással övezett. Tekintve, hogy az árok már több helyen fedett, mi ennek egy-egy szakaszát úgy szeretnénk bemutatni, hogy abban legyen/lehessen víz is, ami ráadásul nem pangó, állóvíz. Ennek érdekében a szökőkutak alatt, az árok fölé földemet húzunk be, ami alatt a nagyobb esőzések idején az árok zavartalanul levezethetné a csapadékvizeket, de az év nagy részében szárazon maradna, miként az most is van. A földem felett a terepszintig egy-egy medence alakulna ki. Ebben helyeznénk el a fűvókákat. A két szökőkút minden egyéb tekintetben különbözik. A vízképek eltérőek, a víz sugarak az egyiknél „interaktív” taposóérzékelő vezérléssel befolyásolhatóak. Az evangélikus templom előtti hídon formailag megismételjük a templomkert kerítésének igen szép pilléreit, amelyeknek a tetejére párástót vezetünk, ezáltal kedvezően lesz befolyásolható a közel-környék mikroklimája. A vízgépészeti mindkét szökőkút esetében rejtetten, aknába zárva helyezzük el.

10. „Meg kell oldani a teljes tervezési terület közvilágításának, a vár díszvilágításának módját.”

A tervezési terület világítása finoman szólva is, meglehetősen vegyes képet mutat. A skála széles. A betonszárú ún. ostoronyeles lámpától a Tungstram-Schröder Zrt. forgalmazta „Pannon” lámpatestig. Ez utóbbiak 9 méter magas fényponttal készültek, és mint ilyen, a messze legjobbnak mondható megoldást képviselik. Sajnos e tekintetben pontos felmérést nem kaptunk, így elég nehéz megmondani, hogy hány áll a tervezési területen rendelkezésre. Az tudható, hogy a Szent István úton és a Szabadság téren ilyenek állnak. Az Újlaki úton a BVM Alsószolcai gyárában gyártott előfeszített vasbeton lámpaoszlopainak betonkaros változatai, míg az Árpád utcában ugyanezek fémkaros megoldású darabjai láthatóak. Mindkét fajtából az egykaros változatot alkalmazzuk. Nyilvánvaló, hogy ezeket javasoljuk a Tungstram-Schröder Zrt. „Pannon” típusára cserélni. A várparkban eloxált alumínium felületű, csőszáras kandeláberek találhatóak, de ugyanilyenek vannak a Táncsics Mihály utcai ún. bazársor előtt is. Az utca folytatásában, ugyancsak alumínium szárú, ostoronyeles lámpákat telepítettek.

Javaslatunk a következő: A Tungstram-Schröder Zrt. „Pannon” típusú lámpáit meghagyjuk, sőt, az Újlaki úton, a Mátyás király utcán, az Árpád út érintett részén, illetve a Táncsics Mihály útnak az Árpád utcai hídtól a tervezett kerékpártárolóig húzódó szakaszán is ilyeneket javasolunk elhelyezni. A Táncsics Mihály utca bazársor előtti folytatásában a parkból kihozott és felújított, kétkarú kandelábereket helyeznénk el, de a jelenleginél jóval sűrűbben, lévén, hogy azoknak szerepe is kettős, részint a járda, részint az ugyanezen oldalra átkerült parkolók megvilágítása. A park pihenő- és sétahelyein ugyancsak egy Tungstram-Schröder Zrt. gyártmányt, a „Pharos” típust javasoljuk alkalmazni. Ez vandál biztos, és a fénypontja 4 m.

A vár díszvilágítását a Disano 1647 Maxifloor állítható reflektorú taposólámpája alkalmazásával javasoljuk megoldani. Ennek hatékony magassága cca. 10 m. (Szükség esetén ezekhez kiegészítésül a térvilágítás kandelábereire telepített fényvetőket lehet alkalmazni.) Hasonlóan az előző lámpákhoz, fűbe (is) telepíthető, kisebb kapacitású taposólámpákat ajánlunk telepíteni az ún. Zöldistálló esti megvilágítására.

Végezetül szólni kell a „vizes műtárgyak” – magyarul a szökőkutak és a Mária kút – díszvilágításáról. Az előbbieket esetében ezek a vízgépészeti tartozékát képezik, az

utóbbi esetben pedig az acél-raszterre szerelt fényvetők, valójában a három szobor esti megvilágítására szolgálnak.

11. „Javaslatot kell adni utcabútorokra és reklámhordozókra.”

Utcabútor gyanánt mi jó szívvel az UBCITÉ cég gyártmányai közül a RÁDIUM típusorozatból az LR 160 jelű „támlás padot”, illetve az LR 130 jelű „pad támla nélkül” megnevezésű padokat ajánljuk. A padokon túl szükség van szemétgyűjtőkre, ami ugyancsak a RÁDIUM típusorozat KR 120 jelű gyártmánya, kerékpártárolókra a VELO típusorozat VL140-VL145 gyártmányaira. Ezek ábráit a műszaki leírás mellékleteként szerepeltetjük. Reklámhordozó gyanánt a két autóbusszmegálló erre alkalmas felületeit ajánljuk változtatlanul, míg átvilágítós vitrinnel, illetve ragasztott plakátok elhelyezésére ugyancsak az UBCITÉ gyártmányait tudjuk ajánlani.

12. „Visszafogott közlekedési jelzésrendszert kell kidolgozni, amely nem uralja a közterületet.”

A város településrendezési terve közlekedési koncepciójának megfelelően, feltételezve a városközpont tehermentesítését biztosító hálózati változásokat a tervezési területen a következő forgalmi rendezést javasoljuk:

- A Rákóczi Ferenc út – Újlaki út – Kossuth Lajos utca / Szent Imre utca gyűjtőúton, irányonként 1-1 forgalmi sáv + szakaszonként egyoldali leállósáv alakítandó ki. A templom előtti gyalogos felület hangsúlyozására az útpályát kőburkolattal, az autóbussz közlekedésnek megfelelő 5-5 m hosszú rámpás szakasszal kiemelve 30 km/h sebességkorlátozással javasoljuk kialakítani.
- A Rákóczi Ferenc út – Újlaki út útvonal és az Árpád utca – Erdődy – Pálffy utca csomópontja a beépítettségi és geometriai kötöttségek miatt csak két alcsomópontra bontva alakítható ki, kanyarodó sávokkal, vagy 2 kismértékű körforgalomként.
- Az Árpád utcának a Thury György tér északi végén levő csomópontját – a patak híd átépítésével – a kanyarodó forgalomnak megfelelően javasoljuk átépíteni.
- A Vár előtere és a Faller Szakképző Iskola között a gyalogos elsőbbségű felület kialakítása érdekében, a gépjárművek áthajtását időben korlátozva, engedélyhez kötötten, utcabútorral lehatárolva lehet biztosítani. A szakaszon javasolt max. sebesség 20 km/h.
- A területrendezési terv forgalomszámlálási adatai alapján a Szt. István út – Szabadság tér átmenő forgalom előli lezárása esetén a Szt. István út 4-500 j/óra forgalmának mintegy 50%-a a Gárdonyi Géza utca – Fehérvári út irányban bonyolódik le. A Szt. István út – Újlaki út irányú 50% forgalom jelentős része az Árpád utca – Sörház út útvonalra kerül át.
- A Szent István út – Gárdonyi Géza utca irányhoz alárendelve csatlakozik a Táncsics M. utca.
- A Thury György tér észak-keleti részén az útpályát a templom előtt járdaszintre emelve kőburkolattal javasoljuk kialakítani.
- A Thury György tér északi része és a templom közötti szakaszának lezárása esetén a Táncsics Mihály utca dél felől zsákutcává válik, északi végén fordulási lehetőséggel.
- Jelentősebb rendezvények esetén a Szabadság tér és az Újlaki út ideiglenes lezárásával biztosítható a szükséges gyalogos terület. Ebben az esetben az Árpád utca – Thury György tér északi oldalán vezetett út – Táncsics Mihály utca – Szt. István út irányban biztosítható a forgalom, dél felől a lezárás a Kossuth Lajos utca – Szt. Imre utca csomópontba kerül.
- A Táncsics Mihály utca vár menti szakaszán a ferde beállítású, 30 férőhelyes parkolósávot javasoljuk a beépítés felőli, ÉNy-i oldalra áthelyezni.

A Kiíró szándékával egyetértve, a jelzéseket csak a legszükségesebb mértékben javasoljuk elhelyezni. (Lásd még a melléklet vonatkozó ábráját!)

13. „Gondoskodni kell a vár körüli zöldfelületeken felállított emlékművek megtartásáról, áthelyezéséről. A területen található szobrok, emlékművek jegyzékét mellékeljük.”

A „várkörnyék” kétségtelen, sok emlékműnek ad helyet. (Talán túl soknak is.) Nem tisztünk azok esztétikai értékét vizsgálni, de megjegyezzük, hogy közülük néhánynak csak kegyeleti, illetve gesztus értéke van. Mindazonáltal kötelező feladatnak érezzük - különösen így, hogy az ide tervezett - térfal alkotó - szálloda valójában öt emlékművet/emléktáblát is ellehetetlenít, azok máshol történő elhelyezését. Ezek közül egyet, a Petőfi testvére volt lakóházának helyét jelölő táblát, a szálloda majdani falán kell rögzíteni. A további négy, a '48-as emlékmű, az '56-os kopjafa, a Cigány holokauszt emlékmű, végül a két világháború áldozatainak emléket állító szobor, tervünk szerint kiválóan elhelyezhető az igaz, hogy csak burkolatsávként megjelenített, de járdaként használható középvár falának sarokbástyái, illetve az északi oldal nagyrondeállójának fókuszába, végül egy esetben tengelyébe állítottan. Az előbbi felsorolás sorrendjében a délnyugati rondella tengelyében kap helyet a meglévő rézsű lejtését felhasználva a '48-as emlékmű. A rondella burkolt felülete ez esetben mintegy alakuló térként is szolgál. A vár főhomlokzatával szemben állva a baloldali sarokba kerül az '56-os kopjafa. Esetében a hatszög alapú bástya középpontjába állítottan. A jobb oldali sarokbástya falának burkolati bemutatása csak úgy lehetséges, ha ezen a szakaszon a várárkot lefedjük. Így szabályossá egészíthető ki ez a sarokbástya is, mi több, az ide kerülő Cigány holokauszt emlékmű jelen helyén látható hátlapját, átértelmezett módon, kisebb mérettel és más geometriával, de pótolni lehet. Végül szólni kell az I. és II. világháború áldozatai emlékműve új helyéről. Ezt a volt középvár északi rondestállójának középpontjában javasoljuk felállítani. A rondella geometriájából eredően kellő méretű, burkolt felület is biztosítható a megemlékező közönség számára. (Az északi várfal tövében elhelyezett technikai emlékeket változatlanul és ugyanott javasoljuk bemutatni.) Azokat a szobrokat, amelyeket nem érint tervünk, azaz helyükön maradnak, jelen műszaki leírásunkban nem említjük.

14. „Javaslatot kell adni a Táncsics utcai üzletsor környezetbe illesztésére.”

A pályázat legnehezebb kér(d)ése. A problémát az jelenti, hogy a négy felépítményből álló bazársor egy már régóta belakott (egyres esetekben lelakott) fala a térnek. Mi több, a tervezési terület határvonala. Ha szó szerint vesszük, ebből a térfalból a konzolosan belógó attikák a tervezési terület „tartozékaivá” lesznek. A helyzet nehézségi fokát csak emeli, hogy a Kíró semmilyen tervet, felmérési rajzot nem adott a megoldáshoz. Így nem ismerhető, hogy az attika fal mögötti tető milyen szerkezetű, milyen rétegrendű, végül annak terhelhetőségéről sincs semmiféle adatunk. A nagyszámú össze-vissza portál alakítgatás ellen a legegyszerűbb lenne azt mondani, hogy szükséges egy egységes portálcseré. Ám arra, hogy ez sem megoldás, ékes példaként láthatjuk a K & H Bank egy tömböt felölelő fiókjának portálját. A lelépcsőzés miatt a portálok mérete is változik, de igazi eredményt ez sem ad, arról meg nem is beszélve, hogy éppen a bankfiók esetében aligha lenne képes valaki is rávenni a K & H Bank vezetését a portál cseréjére, illetve a bank arculatának megváltoztatására. Miből is gondolható, hogy a bankon kívüli társaságok és magánszemélyek rávehetőek arra, hogy egységesen eljárva cseréljék ki portáljaikat. Az építési jogban történő ilyesfajta megkülönböztetés pedig eleve diszkrimináció. Fentiekért mi ezt az elképzelést eleve kétségesnek tartjuk.

További módosítás lehetne a tervezési területen maradv a konzolos attikák(?) kiszélesítése max. 1,5 m-es szélességig, amivel párhuzamosan ezeket bizonyos fokig megformálva lehetne a jelenlegi mindegyesürke sivárságból kibillenteni. Ennek azonban ugyanúgy a nem ismerhető épületszerkezetek, a tartószerkezeti megoldások és terhelhetőségek, a tulajdonviszonyok és birtokhatárok lehetnek az akadályai. Fentiek okán, jelen körülmények között, tervünkben semmilyen „építészeti feleletet” nem adunk.

2009. április 6.

Mellékletek:

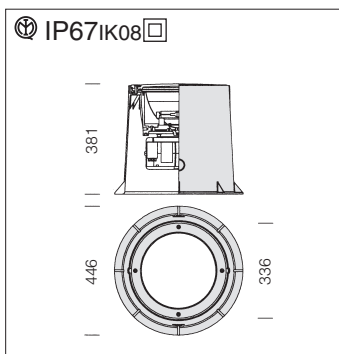
1. A Tungsram-Schröder Zrt. „Pannon” típusú lámpája, illetve a Tungsram-Schröder Zrt. „Pharos” típusú lámpája
2. A Disano 1647 Maxifloor állítható reflektorú taposólámpája
3. Az UBCITÉ cég RÁDIUM típusorozatú LR 160 jelű „támlás padja”
4. Az UBCITÉ cég LR 130 jelű „támla nélkül padja”
5. Az UBCITÉ cég RÁDIUM típusorozatú KR 120 jelű szemétyűjtője
6. Az UBCITÉ cég VELO típusorozatú VL140-VL145 jelű kerékpártárolója
7. Fák körüli pad kialakítása
8. Forgalomjelző táblák elhelyezése

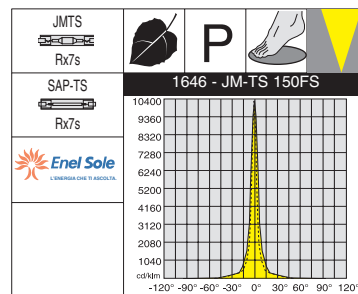
“Pharos” lámpatest

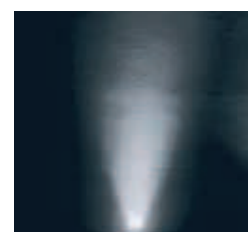
“Pannon” lámpatest

Reflector: narrow beam light scattering, made of aluminium, anodically oxidized and polished, supplied with shutter to reduce glare and glass temperature.

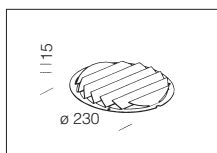
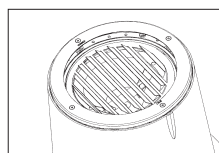

beam angle
transv. 2x5,5°
long. 2x3,5°

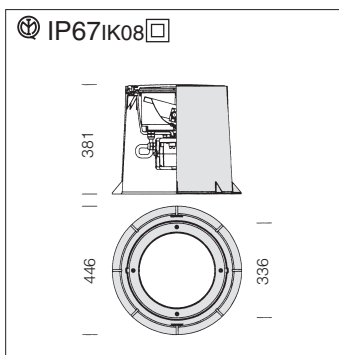

1646 Maxifloor - narrow beam								
wattage	colour	CNRL		temperature and load				
		weight	code	T. max on glass ta 25°C	ta 15°C	Kg max load	walked	trafficable
JM-TS 150	graphite	11.00	530832-00	100°C	90°C	2000	OK	
SAP-TS 70	graphite	11.00	530833-00	80°C	70°C	2000	OK	OK

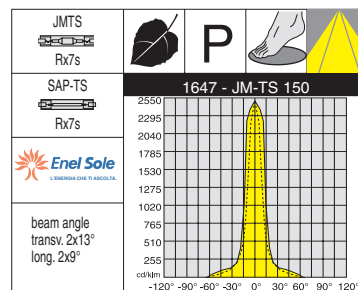
On request: lamps SAP-TS 150 version. JM-TS 150 4200K-1200lm Ra 1b, SAP-TS 70: 2000K-6800lm-Ra 4

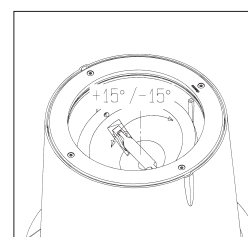
acc. 170 - anti-glare louvre
991355
In aluminium. It allows to make luminous beam asymmetric of art. 1647.

Reflector: wide beam, made of aluminium, anodically oxidized and polished, supplied with shutter to reduce glare and glass temperature.

Adjustable optics:
± 15°

1647 Maxifloor - with adjustable reflector										
wattage	colour	CNRL		CNRL - coloured lamps		temperature and load				
		weight	code	weight	code	T. max on glass ta 25°C	ta 15°C	Kg max load	walked	trafficable
SAP-TS 70	graphite	11.00	530843-00			80°C	70°C	2000	OK	OK
JM-TS 150	graphite	11.00	530842-00			100°C	90°C	2000	OK	
JM-TS 150	blue lamp			11.00	530842-96	100°C	90°C	2000	OK	
JM-TS 150	green lamp			11.00	530842-97	100°C	90°C	2000	OK	
JM-TS 150	magenta lamp			11.00	530842-98	100°C	90°C	2000	OK	

Adjustable reflector (± 15°).
JM-TS 150 4200K - 1200lm Ra 1b, SAP-TS 70: 2000K - 6800lm - Ra 4

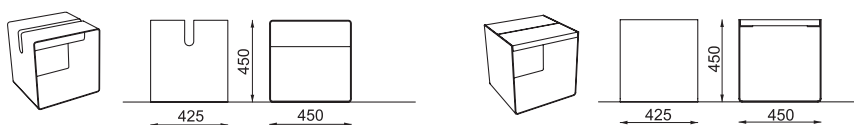
Ez egy új gyártási sorozat, melynek egyedülálló, korszerű dizájnya a hajlított acéllemez esztetikájából merít. A szerkezet nagyfokú keménysége és a termék egészében kitűnő ellenállóképessége a falak érdekes módon való áthatásával lett elérhető. A faülökés változat egy másfajta vizuális helyzetet kínál. Az elkülönített ülőkéjű változat, amely lehetetlenné teszi a padon való heverést, valamint a kis asztalka, ezek mind bővítik a felhasználási lehetőségeket. A sorozat részét képezi a szemétkosár és a forgalomterelő oszlop.

A termék elnyerte a „2005-os év kiváló formatervezésű terméke” díjat.

A szerkezet horganyzott acéllemezéből készült és a megszokott árnyalatú lakkal van ellátva. Az ülőkét acéllemez vagy masszív fából készült deszkák képezik, lehetséges az acélból való gömbvasrács változat is. Az alapzathoz való rögzítése könnyű.

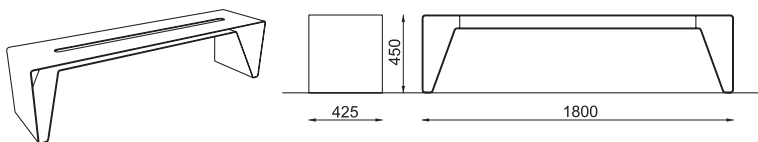
LR110-LR115 Szék támla nélkül

LR110: szék támla nélkül, acélpléh ülőke

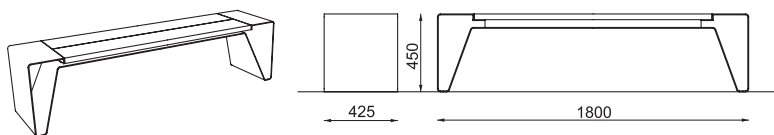
LR115t: szék támla nélkül, trópusifa ülőke

LR120 Egészacél pad támla nélkül

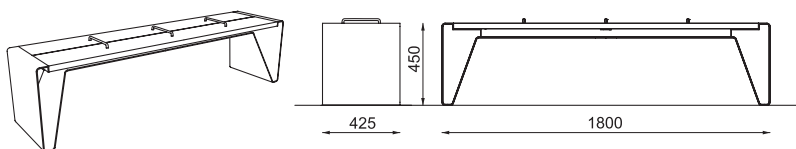
LR120: pad támla nélkül, acélpléh ülőke

LR130 Pad támla nélkül

LR130t: pad támla nélkül, trópusifa ülőke

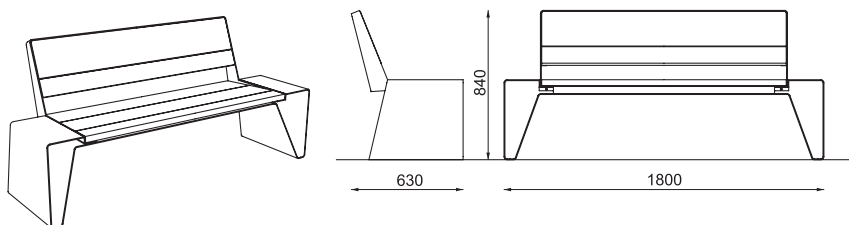
LR135 Pad támla nélkül, különálló ülőkékkel

LR135t: pad támla nélkül, különálló trópusifa ülőkék

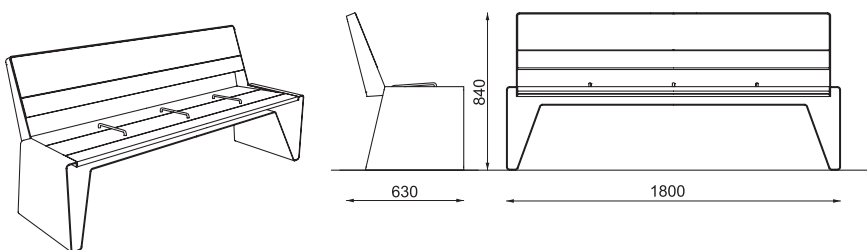

LR160 Támlás pad

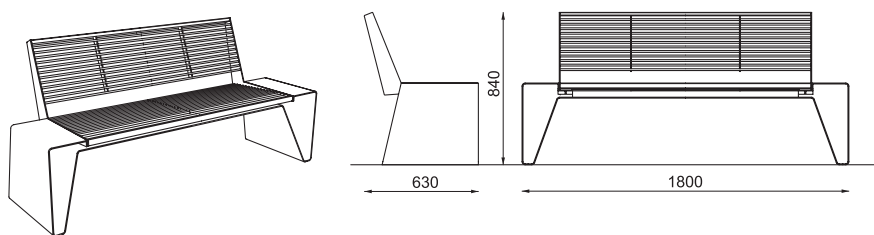
LR160t: pad trópusifa támlával és ülőkével

LR165 Támlás pad, különálló ülőkékkel

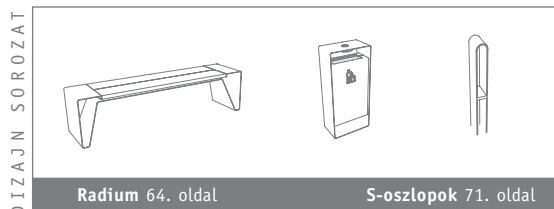

LR165t: pad trópusifa támlával és ülőkével, különálló ülőkék

LR170 Támlás egészacél pad

LR170t: pad acél gömbvas támlával és ülőkével

Radium 64. oldal

S-oszlopok 71. oldal

A geometrikusan alakított test, lágyan legömbölyített éleivel, technológiailag a meghajlított acéllemezből indul ki. A tartógyűrű rejti a belső edénynek helyet adó behelyezett szekrényt.

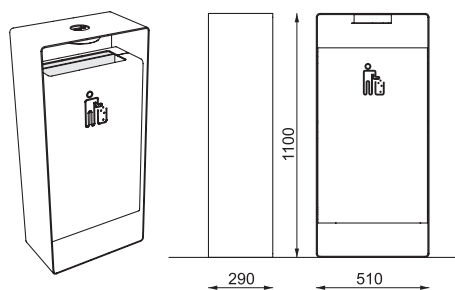
Ez az egység példa arra, hogy milyen egy nagy ellenállóképességű elegáns hulladékgyűjtő, amely formatervezés szempontjából a Radium sorozat ülőpadjaihoz és oszlopaihoz kötődik.

A horganyzott acélból készült tartóváz horganyzott acéllemezből készült borítást hordoz, amely egy sztenderd árnyalatú színnel van befúvatva. A bezárható ajtókat előre lehet kiborítani, a tetőrészben hamutartó van. A behelyezett edény horganyzott pléhből van. A lerögzítés lehetséges egy betontalpra vagy a burkolatra.

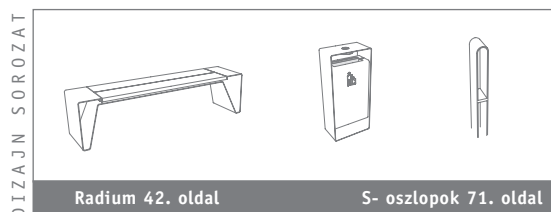

KR120

Hulladékgyűjtő

KR120: tetővel, hamutartó rozsdamentes csikelynyomóval, horganyzott belső edény 50 l-es térfogattal

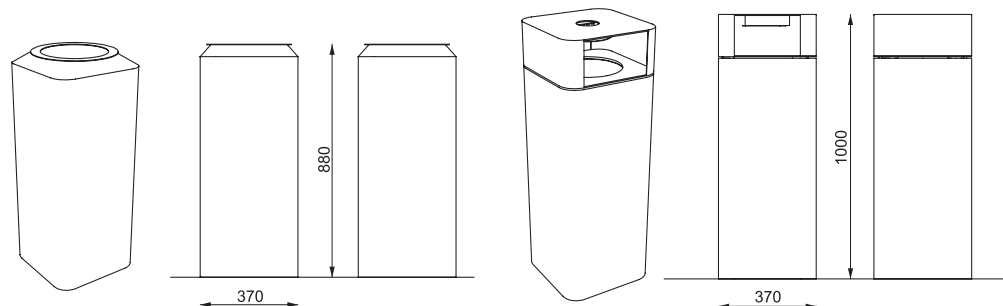
A hulladékgyűjtő kosár csiszolt betonból és kőzúzalékból van (terazzo), puha alakú, acéltetővel vagy pedig tető nélkül. A városberendezési tárgyak acél vagy öntöttvas elemeinek érdekes alternatíváját képezi, formatervezési szempontból a Forma sorozat padjaihoz sorolható.

A hulladékgyűjtő kosár teste csiszolt betonból és kőzúzalékból készül, a horganyzott tető és a hamutartó sztenderd árnyalatú lakkal van ellátva. A rozsdamentes zár háromszögletű kulccsal működik. A behelyezett edény horganyzott pléhből van.

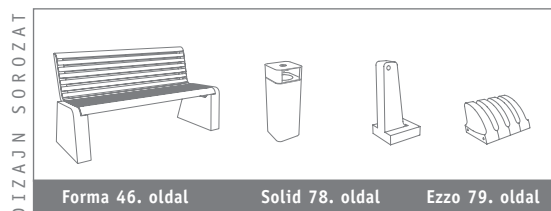
KF110-KF120

Hulladékgyűjtő öntött, csiszolt betonból

KF110: terazzo test, tető nélkül, horganyzott belső edény 60 l-es térfogattal

KF120: terazzo test, zárható tetővel és hamutartóval, horganyzott belső edény 60 l-es térfogattal

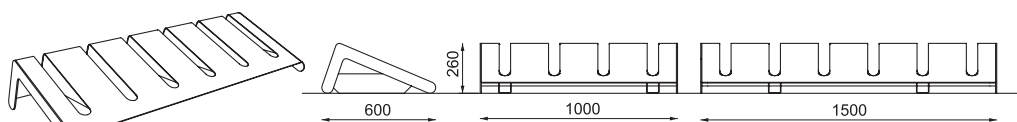

Az ellenállóképes, fejlett, korszerű dizájnnal rendelkező kerékpártárolók maradéktalanul betöltik funkciójukat. Elegáns alakjuknak köszönhetően még a nagyon nagyra értékelt környezetben is elismerést nyernek. Van egyoldali és kétoldali változata is.

A tüzhorganyzott acélszerkezet sztenderd árnyalatú lakkal van ellátva, négy vagy hat állással a kerékpároknak, tartókorlát a kerékpárok lezárására vagy pedig anélkül. Szabadon fel lehet állítani a burkolatra vagy pedig szilárdan lerögzíteni rejtett csavarokkal.

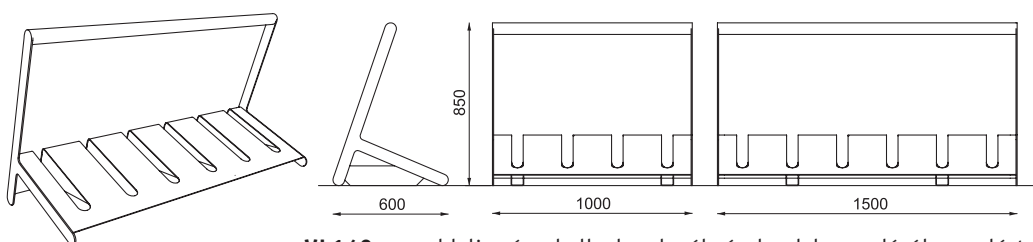
VL110-VL115 Kerékpártároló, egyoldali, tartókorlát nélkül

VL110: egyoldali, négy helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorlát nélkül

VL115: egyoldali, hat helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorlát nélkül

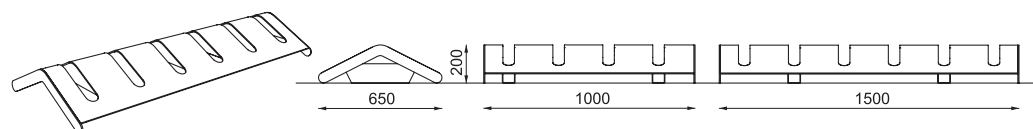
VL140-VL145 Kerékpártároló, egyoldali, tartókorláttal

VL140: egyoldali, négy helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorláttal

VL145: egyoldali, hat helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorláttal

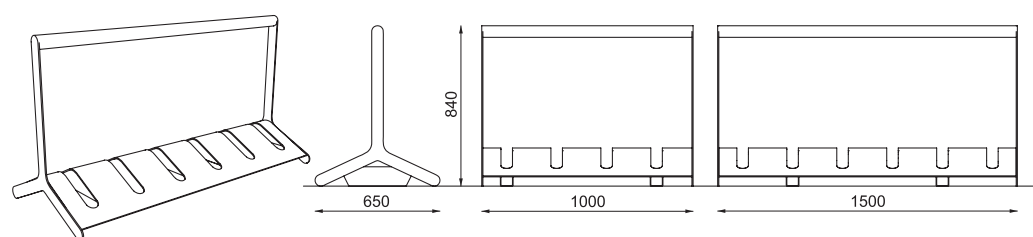
VL210-VL215 Kerékpártároló, kétoldali, tartókorlát nélkül

VL210: kétoldali, négy helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorlát nélkül

VL215: kétoldali, hat helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorlát nélkül

VL240-VL245 Kerékpártároló, kétoldali, tartókorláttal

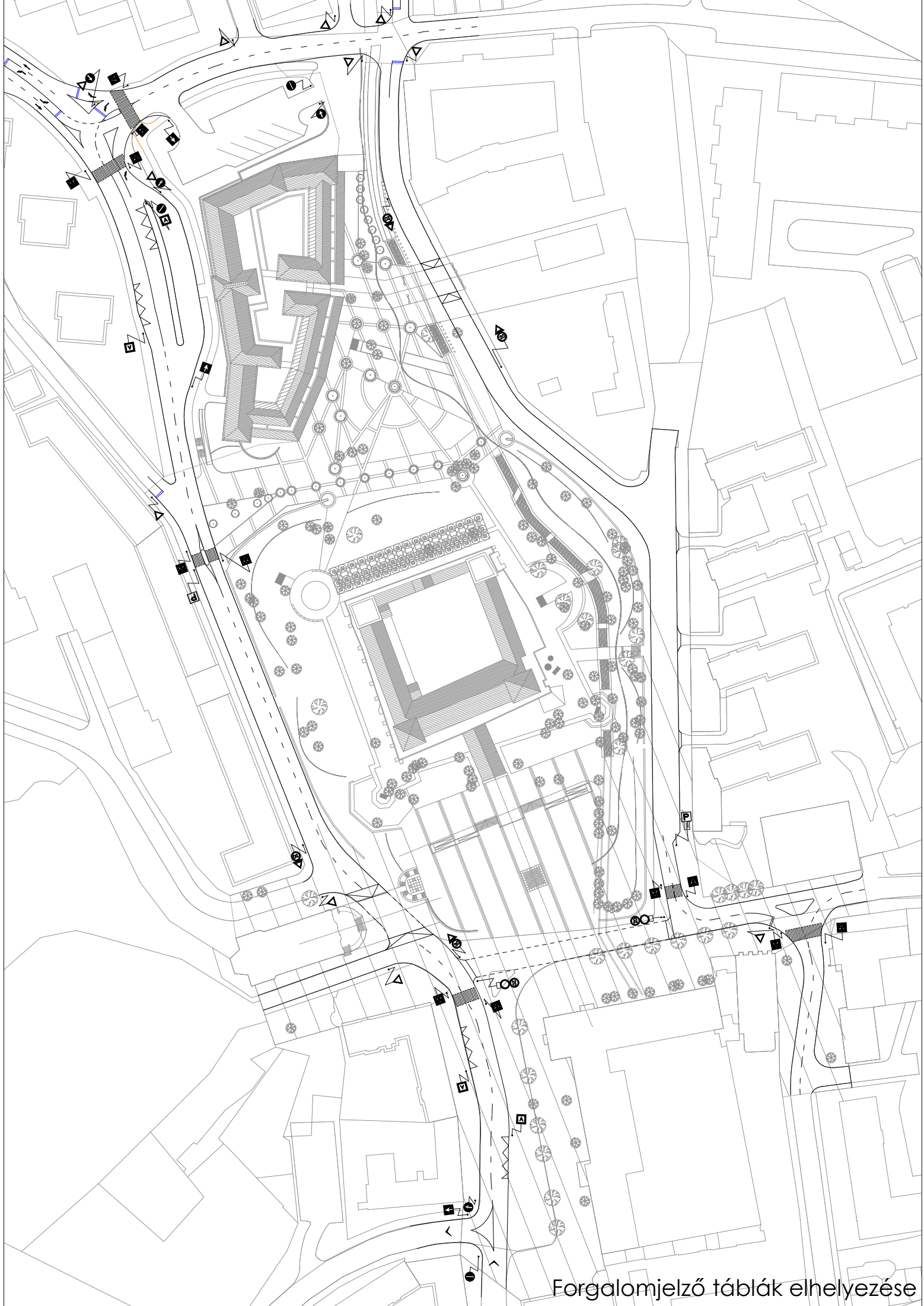
VL240: kétoldali, négy helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorláttal

VL245: kétoldali, hat helyvel, a kerékpárok odakapcsolásához való tartókorláttal

fák körüli pad kialakítása

Forgalomjelző táblák elhelyezése